

dakszli tacszó, borzeb, kotorékeb
daktiloszkópia ujjlenyomattan, ujjlenyomatok rögzítése, vizsgálata, rendszerezése (rendőri nyilvántartásban és személyazonosításban)
damid horgászsineg (műanyagból készült, erős)
dandy *ang* uracs, ficsúr, divathős, divatfi, piperkőc, bájkúnár, aranyifjú, szépfiú
data *ang* adatok; ~ *bank* adattár, adattároló; ~ *base* *ang* (rendezett, visszakereshető) adathalmaz
datát, **datálódik** keltez, számít (időt); számítódik, kezdődik, származik, ered
dativus *lat* *nyelvt* részeshatározó eset
dauerolt tartós hullámú (haj)
dauer(wellen) tartós (haj)hullám
dáma úrhölgy, hölgy, úrinő, delnő
dátum kelet, (levél, irat) kelte, (kiállítás) napja, ideje; időpont
debatter *ang* ügyes, gyakorlott vitázó, vitatkozó
debella tenyeres-talpas nő, otromba nő, nagy darab nő
debilitás értelmi fogyatékoság, enyhe elme gyengeség, gyengeelméjűség
debütál bemutatkozik; *először lép fel nyilvánosság előtt*
december karácsony hava, álom hava, bővedhő N, véghő, télelő, koldus szekér, török szekér, Nyilas hava (*november 21 - december 20*)
decens illendő, ildomos, tisztességtudó; jó ízlésűen mértéktartó, udvarias
decentralizál (intézményt) kihelyez, széthelyez, vidékre helyez, telepít, körzetesít, széteszt; *a központi irányítás mértékét csökkenti, központi jelleget megszüntet*
decimális tizedes (tört, mérleg)
declare *ang* állít, bejelent, kijelent; *→ a strike* munkaleállításba kezd; *→ war* hadat üzen; → deklarál
decrescendo *zene* halkulólag, halkulón
dedikál ajánl (könyvet); felajánl, szentel vmit vkinek
dedukció levezetés, levezető bizonyítás, lehozás, következtetés, származtatás
deduktív levezető, származtató (módszer, bizonyítás)
de facto *lat* valójában, ténylegesen, tényszerűleg
default *ang* alapértelmezés (számítógép), alapbeállítódás, gyárilag beállított érték
defekt, **defektus** fogyatékoság, hiba, tökéletlenség; lelki sérülés; üzemzavar, (váratlan) meghibásodás (főleg járműnél, gépkocsinál keréktömlő kilyukadása)
defenzív védekező, védelmi, védő
defetista csüggesz, jajász ML
defetizmus csüggetegség, kishitűség; *eleve bukást váró, sugalló magatartás*
deficit *ang* hiány, fogyatékos, egyenleg-, fedezet-, v. vagyonhiány, híja vminek, kiadástöbblet, ráfizetés, veszteség
definiál meghatároz; körülír, körvonalaz, értelmez, értelményez, elhatárol, megnevez, megjelöl
definíció (pontos) meghatározás, értelmezés
definitív végleges, végérvényes; bizonyos, határozott
defláció általános árcsökkenés; pénzapály, pénzapasztás; *forgalomban lévő pénzjegyek mennyiségének csökken(t)ése*; → infláció
deflorál szüzességétől megfoszt, becsstelenít, megszeplősít
deformáció, **deformálás** eltorzítás, ferdítés, elcsúfítás
deformál elcsúfít, eltorzít, elrontja az alakját, vmit helytelen irányba visz
degenerálódik elfajul, elfajzik, elkorcsosul, korcsul, elsatnyul, elcsenevészedik, romlik, romlásnak indul, elaljasodik
degradál lefokoz (*kat* büntetésképpen), visszaminősít; vminek minőségét, értékét alábbszállítja, leszállítja; becsmérel, kisebbít, lenéz
degresszív fokozatosan csökkenő, hanyatló, gyengülő, romló
deheroizál hősi hírnevétől, jellegétől, (hamis) dicsfénytől megfoszt, azt kétségbe vonja
dehidralás, **dehidratálás** víztelenít, vizet von el
dehonesztál becsmérel, becsületét sérti, gyaláz, megszégyeníti

dekadencia elért erkölcsi, műveltségi szint romlása, bomlása; hanyatlás, visszaesés, züllés
dekadens szellemileg, erkölcsileg bomló, sorvadó, hanyatló, beteges hajlamú
dekanátus vmely főiskolai v. egyetemi kar vezetősége, hivatala
dekád évtized, tízes csoport; tíz napból álló egység
dekáz, dekázik méricskél, aprólékoskodik, kicsinyeskedik; labdát emelgeti, föl-fölrúgja (lábfejevel)
dekkol *kat* fedezéket keres, rejtőzik; lapul, bujkál (vmilyen kötelezettség elől), vmit el akar kerülni
deklamál szaval, előad, szónokol
deklaráció kijelentés, (nyilvános) bejelentés, nyilatkozat; kihirdetés, felhívás, kiáltvány
deklarál kijelent, kimond, kinyilatkoztat, kinyilvánít, nyilvánít, nyilatkozik, kihirdet, lefektet (a törvény vmit); → declare
deklasztált lecsúszott, elszegényedett, lesüllyedt, levitézlett, lezüllött, elzüllött, tönkrement; *eredeti társadalmi osztályából kiesett, hátrányosabb körülmények közé került*
deklínáció *nyelvt* névszóragozás, névragozás (indoeurópai nyelvekben)
dekolonizáció gyarmati rendszer felbomlása, megszűnése, megszüntetése
dekolált mélyen kivágott (női ruha)
dekompozíció enyészet, oszlás, (fel)bomlás, rothadás, szétesés
dekoncentráció, dekoncentrálás széttagolás; szétszóródó figyelem, szórakozottság
dekontaminál sugármentesít, fertőtlenít; *eltávolítja a káros sugárzóanyagot tartalmazó szennyeződést*
dekoratív díszítő, díszítésre szolgáló, festői, ékítményes (rajz); mutatós, tetszetős, szemrevaló, csinos
dekorátor díszítő személy v. iparos; kirakatrendező, díszlettervező művész, díszletezőmunkás, díszletfestő
dekoráció dísz, díszítmény, díszítés, díszlet; *kat* kitüntetés, rendjel
dekorál (fel)díszít, ékesít, szépít; kitüntet
dekóder, dekóder jelvisszafordító áramkör, jelvisszázó berendezés; visszafordít, megfejt (üzenetet); *titkosított adatokat tartalmazó jeleket az eredeti jelekké visszaalakítja*
dekrétum határozat, végzés, (kormány)rendelet, okirat, oklevél; **benesi** ~~ok~~ benesi határozatok
delegáció küldöttség, kirendeltség, bizottság
delegátus (ki)küldött, megbízott, bizottas
delfin cselle N, disznóhal R
delikatessz ínycsengés, ínycsengés, ízletesség, csemege, nyalánkság, jóízű étel, ínycsiklandó, zamatos falat
deliktum büntett, bűncselekmény, bűntény
delikvens bűnös, bűn elkövetője, tettes, törvényszegő; csíntevő, zsvány
delírium láz, lázas állapot; örület, őrzöngés, eszelősség; hagymáz R, önkívület; elragadtatás, lelkesültség
delta folyótorkolat, torkolatvidék, *mely háromszög alakban ujjasan szétágazik*; a görög ábécé negyedik betűje
deltás erős, vállas, nagyon széles vállú, izmos felsőtestű
deltoid sárkányidom; *olyan szabályos négyszög pontos neve, melynek nincsenek párhuzamos, egyenközű oldalai, de két-két egymás mellett fekvő oldala egyenlő, és két átlója merőleges egymásra*
demagóg hordószónok, kolompos, népvezér, népámító, népbolondító, népcsaló, bujtogató, felforgató, lázító, zavarkeltő
demarkáció határok kijelölése; *államhatárok megvonása a megkötött szerződés alapján*; orv elhatárolás, elhatárolódás
dementál megcáfol, valótlannak jelent ki (hírt)
dementia orv elbutulás; *szellemi képesség maradandó hanyatlása*
demilitarizáció, demilitarizálás leszerelés, lefegyverzés, katonai jellegű intézmények megszüntetése
demi-sec *fr* félszáraz (bor, pezsgő)

demisszionál lemond, lelép, leköszön (hivatalról)
demiurgosz világtéremtő szellem; *a világnak isteni v. természetfeletti létrehozója*
demizson (füles, öblös) csobolyó N, jankócska, kosárüveg, *fonatos üveg italok tárolására*
demobilizál lefegyverez, leszerel, békeállapotot helyreállít
demográfia népességtan, ~tudomány, *népességi adatokat (megoszlás, összetétel, változások) elemző tudomány*
demokrata népbárát, a jogállam, a közösségi uralom híve
demokratikus konvenció → konvenció
demokratizál egyenjogúsít, egyenlőségi, népképviselési alapon alakít át, újjászervez (államot, társadalmat, bizonyos szervezeteket)
demokrácia közuralom MA; népfenség, népképviselési jogállam, jogállamiság, egyenjogúság, néphatalom, népakarat, népuralom; *az a rendszer, melyben a meghatározott időre megválasztott képviselői révén a hatalom valóban a közösségé*
demonstráció bemutatás (egy új gyártmányé), kimutatás; szemléltető bizonyítás, igazolás, tüntető felvonulás, *politikai* megmozdulás, tüntetés
demonstrál tüntet, felvonul; szemléltető erővel kimutat, bizonyít; bemutat, szemléltet, magyaráz, megvilágít
demoralizál megméltelyez, megront (erkölcsileg), elvadít, fegyelmeztelenné, fékteleenné, zabolátlanná tesz, zülleszt; megfélemlít, megtántorít, bátortalanná tesz; fegyelmet bomlaszt
dentális foghoz tartozó; fog-; *nyelvt* foghang pl. d, t, s, sz, z; *mássalhangzó képzéséhez a nyelv hegye a felső metszőfogak belső oldalát érinti*
denudál letarol, lepusztít, lecsupaszít (szél, víz v. más természeti erő); ~t hámfosztott (terület)
denunciál besúg, beárul, bevádol, bepanaszol, bejelent, feljelent, felad, kiad
denzitás sűrűség, tömítettség, töménység, tömörség
depiláció szőrvét, szőrtelenítés, kopaszítás
depilál szőrtelenít, csupaszít, kopaszít
depolitizál kivesz v. kivon a *politika*, a hatalmi érdekek, harcok, csatározások teréről, hatásköréből
deponál letesz, letétbe helyez, megőrzésre átad
deportál idegenbe, kényszerlakóhelyre hurcol, elhurcol, kitoloncol, kitelepít, kilakoltat, kiutasít, kitilt, hontalanít, száműz, számkivet
depozit, depozitum (pénz-, érték)letét, letétügylet, letéti szerződés; lerakódás, üledék
depó raktár, lerakat, lerakóhely, rakhely, tárház
depraváció romlottság, rossz útra térés, züllés, züllöttség; dőzsölés, tivornyázás
depreciál értékét csökkenti vminek, lebecsül, lekicsinyel, leértékel vmit
depresszió (lelki) bágyadtság, lehangoltság, levertség, csüggedtség, kedvtelenség, nyomottság, búskomorság, mélakór; (gazdasági) hanyatlás, pangás, árhanyatlás, áresés, ellanyhult, szorult, kedvezőtlen helyzet, viszonyok, válság; esés, süllyedés, hanyatlás, rosszabbodás, csökkenés, nyomás; alacsony légnyomás, légsüllyedés; talajsüllyedés, földhorpadás
deprimál lehangol, lever, elcsüggeszt, lesújt, nyomaszt; ~ó lélekbágyasztó, nyomasztó; ~t lehangolt, lelombozódott, levert, nyomott hangulatú, búskomor
deputáció (kéresek v. kívánságokat tolmácsoló) küldöttség, követség, képviselő
derbi (<Lord Derby) rangadó mérkőzés, lóverseny, nagydíjért tartott lóverseny
dereguláció szabályozás megszüntetése; *szabad áruforgalom hatékonyabb működése érdekében*
deregulált (áruforgalmi, behozatali) szabályozástól mentes, mentesített, felmentett
derivál származtat, onnanoz ML, levezet
derivátum származék, származékszó
dermatológia orv bőrgyógyászat
derogáció csorbítás, korlátozás; vmely törvény egy részének hatályon kívül helyezése
derogál vmit érvénytelenít (jogilag); vmit átall, kevesell, lenéz, fanyalog tőle, nem tetszik, nincs ínyére, restelli, szégyelli, lehúzza őt; *nem tartja magához, rangjához méltónak, illőnek*
desideráta kívánságjegyzék, pl. beszerzendő ajándékok, könyvek
desiffriroz, chiffre kibetűz, megfejt rejtett, titkos írást

design ipari tárgyalakítás, tárgy-, alak-, látványtervezés; iparművészet, külsínalakítás, külsínintervezés, külsíninterv ML
deskriptív leíró (módszer, tudomány)
desktop publisher kiadvány szerkesztő (rendszer a számítógépen)
desperado *sp fn* szerencselovag, szerencsevadász, iparlovag, szélhámos, mindenre elszánt kalandor; *mn* kétségbeesett, szántalmas, elkeseredett, reményvesztett
desperált végcsüggedt
despota egyeduralkodó, kényúr, kiskirály, zsarnok; *Tört* közigazgatási méltóság Bizáncban; szerb fejedelmek címe
destrukció rombolás
destruktiiv bomlasztó, romboló, züllesztő, pusztító, (erkölcs-, nemzet-, rend-)bontó, ártalmas, ártó, kártevő, kártékony
deszant rohamcsapat, behatoló, lecsapó, rajtaütő különleges katonai egység; *légi v. vízi úton az ellenséges háttországba juttatott, gyorsan mozgó, önállóan működő katonai alakulat*
deszcendens utód, ivadék, leszármazott; lemenő, leszálló, előzményektől a mai helyzet felé tartó
desztillát (le)párol, tisztít
desztináció rendeltetési hely, végállomás
desszert csemege, édesség, édes sütemény, nyalánkság, töltött csokoládé
detektál észlel, észrevesz, megszimatol; magas feszültségű áramot egyenirányít
detektív nyomozó, bűnügyi kutató, porkász(ó) N, rendőrkém, titkos v. *polgári* rendőr
detektor észlelő MA, (fém)kereső; *vmilyen jelenség megállapítására, kimutatására szolgáló eszköz, műszer v. szerkezeti elem*
detergens mosószer; *vizoldékonnyá tevő gyárilag előállított szerves tisztítószer*
determinál meghatároz, megszab, befolyásol
detonáció nagy, hatalmas robbanás, dörrenés, dördülés, durranás, dőrej, dörgés, csattanás
detoxikál méregtelenít, kijózanít; *a szervezetbe került mérget hatástalanítja*
detronizál megfoszt (királyságtól), letaszít (fejedelmi, királyi székéről); megdönt
dettó ugyanaz, ugyanannyi; szintén, ugyancsak
devalváció értékcsökken(t)és, pénzromlás, pénzválság, pénzleértékelés, értékvesztés
devalvál leértékel, aláértékel
deviancia közösségi, társadalmi szabályoktól való eltérés, elhajlás
deviza külföldi pénz, idegen pénz, külpénz, *amit nemzetközi elszámolásokban használnak*
devóció imádat, áhítatos, alázatos odaadás
dezavual helytelenít, rosszall, kifogásol, elítél, kárhoztat, nem ismer el, illetéktelennek, jogosulatlanak jelenti ki vki eljárását, vki tetteiért nem vállal felelősséget, megtagad, meghazudtol, megcáfol (hírt, kijelentést, nyilatkozatot)
dezertál megszökik, csapatot, zászlót elhagy; átáll, átpártol, átszökik az ellenséghez
dezinál kijelöl, kiszemel; *pl. vkit vmilyen állásra, kormányalakításra*
dezinfektál, dezinficiál fertőtlenít, megtisztít, csíráatlanít, csíramentesít
dezinformál félrevezet (készakarva, szándékosan, tudatosan), megtéveszt (hamis adatok, hírek kiszivároztatásával, terjesztésével); *~ódik* hamis, félrevezető, megtévesztő híreket, adatokat kap és fogad el
dezodor szagtalanító, szagverő, izzadtsággátló, izzadásgátló
dezorganizáció szerteség
dezorganizál szétzilál, szétzülleszt, szétbomlaszt, megzavar
dezorientáció tájékozatlanság; *orv* tájékozódási zavar
dezoxidál leélegít U; *éleny (= oxigén) eltávolítása vmely vegyületből*
dezsöné villásreggeli, ebédfia N
début, debutálás (a nyilvánosság előtt való) bemutatkozás, első szereplés; fellépés vmilyen pályán, társadalmi téren
dékán elnök, elöljáró, igazgató, vezető; *valamely egyetemi, főiskolai kar élén álló személy*
démon szellem, gonosz lélek, ördög, boszorkány, rém

déjà-vu fr emlékezeti csalódás, melynek során azt érezzük, hogy vmit már láttunk, átéltünk, bár az sohasem történt meg

dia (álló) képkocka; ~**positív** (kivetítésre készített) átlátszó fénykép

diabetikus mn cukorbetegre vonatkozó, azzal kapcsolatos; cukorbetegeknek készült, cukormentes

diabolikus ördögi, ördögies, ördöngös, gonosz

diadém ékköves fejdísz, fejék, homlokék, pártá; nyitott korona

diafán átlátszó, áttetsző, fátyolszerű, fényáteresztő

diafragma rekeszizom; válaszfal, közhártya

diagnózis kórjelzés, kórisme, kórmegeállapítás, kórmegehatározás, kórfelismerés, kórvizsgálat

diagonális átló; átlós, átellenes, rézsútos

diagram szemléltető kimutatás, ábra, vonalas rajz, vonalváz

diakónus (katolikus v. görögkeleti) szerpap, (protestáns) lelki gondozó; *egyházi szolgálatokat végző papi v. nem papi személy*

diakronikus történelmi, történelmi, időrendi, időmenti, egymást követő; történelmi fejlődést vizsgáló

diaktika vitatkozás módja, művészete, vitatkozó ügyesség, tehetség, szónoklás, okfejtés, okvetés, tudományos kifejtés, érvelés; a *marxizmus-leninizmus* történelmi vizsgálódásának módszere

diaktus nyelvjárás, tájszólás, tájnyelv

dialógus kettős beszéd, társalgás, eszmecsere; ~**t folytat** megbeszél, megvitát vmit vkivel

diametris átellenes, ellentétes oldalon levő; merőben, homlokegyenest (ellenkező)

diaszpóra szóróvány (népesség)

diasztáz erjény U, élesztő; *orv keményítő v. cukorbontó fehérje; a nyál és a hasnyálmirigy váladékában*

diák tanuló, tanítvány, növendék, középiskolás, főiskolai, egyetemi hallgató

didaktika oktatástan; *neveléstudománynak az oktatás elméletével és módszertanával foglalkozó ága*

didaktikus mn tanító, (ki)oktató, módszeres

die-hard ang vaskalapos, túlzottan hagyományörző, múlthoz ragaszkodó

diéta étrend; *szabott, csökkentett, egészséget kímélő táplálkozás; rég országgyűlés*

dietetikus táplálkozás szakértő; *alkalmazott táplálkozástudományt művelő személy*

diétikus az orvosilag előírt étrenddel, étkezéssel, táplálkozással kapcsolatos

diffamáló becsületbe vágó, becsületfosztó, megbecstelenítő, meggyalázó, ocsmány, szégyenletes, rút

differentia különbség, eltérés, meg nem egyezés, egyenlőtlenség, (pénzbeli) különbözet, egyenlenség, ellentét, harag, neheztelés, nézeteltérés, véleményeltérés, súrlódás

differentiálódik elkülönül, külön fejlődik, különbözővé válik, megoszlik, szétágazik, szétválk; árnyalódik

differentiált bonyolult, elkülönült, különvált, megkülönböztetett, megoszlott, szétvált, sokágú, sokrétű

diffúz szórt (fény), szétszórt (figyelem); elmosódott, rendezettség nélküli, rendezetlen

diftéria torokgyík, torokbaj

diftongus *nyelvt* kételemű magánhangzó (egy szótag értékű), ikerhangzó

digitális számítógép rendszerű (pl. óra, fényképezőgép); ~ **kommunikáció** számítógépes közlés, kapcsolat, érintkezés

diktatórikus egyeduralomra jellemző, azon alapuló; ellentmondást nem tűrő, zsarnoki, önhatalmú, parancsoló

diktatúra egyeduralom, önkényuralom, parancsuralom, zsarnokság; erőszakra támaszkodó, korlátlan hatalom

diktál tollba, gépbe mond; ellentmondást nem tűrő hangon előír, hajt, kényszerít; megszab, parancsol, rendelkezik, utasít; (a józan ész) mondja, sugallja, tanácsolja

diktátor zsarnok, parancsuralmat gyakorló, korlátlan hatalmú személy, kiskirály

diktátum vkire rákényszerített döntés, parancs; tollba mondott szöveg

dilemma kettős baj, kétség, kétköz N, nehéz, kényszerű választás, kellemetlen helyzet, szorító PSz, szorultság, kényszerállapot, kényszerhelyzet

dilemmázik töpreng, vívódik, kétközbe kerül
dilettantizmus hozzá nem értés, műkedvelés; *vminek tehetség és hozzáértés nélküli művelése*
dilettáns műkedvelő, műszerető, műbarát, szakképzetlen, nem szakértő, nem szakember, álművész, művészkedő, áltudós, kontár, avatatlan, koca (vadász); nem illetékes, nem jogosult
dilis cigány bogaras, bolond, féleszű, félkegyelmű, agyalágyult, agyatlan, gyenge elméjű, hígvelejű, háborodott, hibbant, hóbortos, kótyagos, beszámíthatatlan, lökött, ütődött, eszement, rögeszmés
dimenzió kiterjedés, terjedelem, méret, nagyság, arány; **három** ~s téri, térbeli
dinamika erőtan, mozgástan; mozgékonyág, ütőerő, lendület, hév, iram
dinamikus erős, erőbeli, erő-, lendületes, tetterős, élénk, cselekvő, mozgékony, mozgással kapcsolatos
dinasztia (uralkodó) család, ház, nemzetség
dinasztikus uralkodó házzal, nemzetséggel, családdal kapcsolatos, rá vonatkozó, azt támogató, hozzá ragaszkodó
dinoszaurusz őshüllő, óriásgyík, rémgyík, sárkánygyík
dinsztel párol, gőzöl, puhít, senyveszt
diocesis egyházmegye
dioptria fénytörésfok, fénytörő erő mértékegysége
dioráma körkép
diploma egyetemi, főiskolai bizonyítvány, egyetemi levél BP, képesítő levél, oklevél; ünnepélyes, díszes okirat, oklevél (hatósági, királyi)
diplomata *fn* külügyér, külész ML, külnök ML, külügyvivő, külszövívő; államférfi; *mn* élesen látó, éles eszű, ügyes tárgyaló, agyafűrt, álnok, ármánykodó, ármányos, ravasz, rókaelkű, körmönfont, dörzsölt, cselszövő
diplomatikus körültekintő, hajlékony, óvatos, tapintatos, rugalmas, tárgyalókész, sima modorú, simulékony, megfontolt, meggondolt, ravasz
diplomácia külügyi képviselet, szolgálat, munka, tevékenység, tárgyalási készség; éleseszűség ügyesség; tapintat, simulékonyság, furfang, ármánykodás ravaszság, csel, (emberekkel való bánásmódban)
diplomás okleveles, egyetemet v. főiskolát végzett személy, tanult, értelmiségi ember
direkt közvetlen (járat, kocsis, vonal), köztelen SzF, egyenes, legrövidebb (út), helyszíni (adás, közvetítés), egyszerű (bizonyítás), nyílt (kérdés), kész, valóságos (csalás); ~**ben** áttétel nélkül, közvetlenül (működik), egyenes adásban; ~**e** egyenesen, egyenest, éppen, éppen azért, kereken, magyarán (megmond), közvetlenül, kifejezetten, nyíltan, pontosan, készakarva, nyomatékosan, szántsándékkal
direktíva utasítás (felsőbb szervé), előírás, eljárás módja, útmutatás, irányadás, irányelv, zsinórmérték, rendelkezés, rendszabás, szabályzat, rendtartás
direktor igazgató, vezető, főnök
dirigál igazgat, kormányoz, utasít(gat), parancsolgat, vezet, irányít, intéz, igazít; vezényel (zenekart); rendelkezik, pórázon tart, ráncba szed
dirigens karnagy, vezénylő, vezető
dis-, **disz-** *előtag* nem-, sem-, bal-, hibás, zavart
disc-jockey *ang* lemezzgazda, lemezzlovas
diskurál cseveg, fecseg, locsog, tereferél; elbeszélget, társalog
diskurzus kedélyes beszélgetés, csevegés, társalgás
display-menu *ang* kínálat, jegyzék, lehetőségek; *a számítógép képernyőjén megjelenő választási lehetőségek jegyzéke*
disputa vita, szóváltás; eszmecsere megbeszélés, megvitatás; (meg)vitatás (tudományos cikkben); tanácskozó testület *Erd*
disziplína tudományág, szak; fegyelmezettség, fegyelem, rend
diszharmónia zúrhangzat
diszjunkció el- v. szétválasztás; *nyelvt* vagy, akár-akár kötőszóval való összekapcsolás

diszkont raktáruhá; nagybani ár, kereskedés
diszkontinuitás megszakítottság, hézagosság, folytonosság hiánya, összefüggés hiánya
diszkó lemezkör, gépzenetánc, gépzenetánchely, lemeztáncterem SZI, döngölő MI, riszáló, *ahol divatos zeneszámok hangzanak el*
diszkreditál lejárat vkit v. vmit, leéget, hitelét rontja, rossz hírbe hoz
diszkreáció tapintat, tapintatosság, tartózkodás, hallgatás, titoktartás
diszkrét titoktartó, hallgató, óvatos, meggondolt, tartózkodó (magaviselet), szerény, nem tolakodó (föllépés), gyöngéd, kíméletes, kímélő, körültekintő, tapintatos (eljárás), ráérző v. jó modorú (ember), egyszerű, szerény és előkelő (megjelenés), egyszerű és ízléses (ruházkodás), mérsékelt, halk, nem indulatos (beszéd), nyugodt, enyhe, nem rikító (színek), kellemes, nyájas, nyugodt (hang), alkalmazkodó, simuló, halk (zenekíséret), bizalmas, nem nyilvánosság elé való, személyes, kényes, titkos (kérdés, levél), titkos, rejtett (ruhadarab)
diszkrimináció megkülönböztetés; *kisebbségi csoportok megkülönböztetése, ami lehet hátrányos v. előnyös; negatív ~ hátrányos megkülönböztetés; pozitív ~ előnyös megkülönböztetés*
diszkriminál kirekeszt, kiszorít, korlátoz, hátratól, mellőz; *megkülönböztető intézkedéseket alkalmaz*
diszkusszió megbeszélés, megvitatás, eszmecsere
diszkvalifikál kizár; szabályok megszegése miatt versenyzőt kizár; *megsemmisíti a versenyen elért eredményeit*
diszlokáció áthelyeződés, eltolódás; *orv helyzetváltozás, ficam; a földkéreg közetrétegeinek eredeti helyzetükből való kimozdulása*
diszparitás különbözőség, baleyenlés, eltérés, elütő jelleg; *a tőzsdén jegyzett árfolyamnak lényeges eltérése a névértéktől*
diszpenzáció felmentés (egyes jogszabályok alól); házassági engedély megadása kihirdetés nélkül
diszperzió szórás, szóródás, színszóródás; *vmely állat- v. növényfaj egyedeinek előfordulása egy megadott területen*
diszpécser menesztő U; munkairányító, -szervező, -vezető
diszponál beoszt, föloszt, elrendez, rendelkezik, intézkedik, tervez; rendelkezik vmi felett, joga van vmihez; ~~~va~~ ~~van~~ egészsége megengedi, erejének, képességeinek birtokában van, kellő lelkiállapotban v. hangulatban van, hajlandó, kedve van, kész, készsége van vmire
diszpozíció, **diszponálás** rendelkezés, intézkedés, előírás, határozat, utasítás; hajlam, beállítottság, készség, fogékonyság; elrendezés, be- v. felosztás
diszpreferál nem kedvel, nem szeret, nem részesít előnyben
disztingvál pontosan megkülönböztet, különbséget tesz; ~~~t~~ előkelő, igényes, ízléses, illedelmes, jól nevelt, magas rangú, úri, választékos, válogatott
disztribútor forgalmazó, kereskedő, *aki egy bizonyos terméket v. termékcsoportot az ellátóval kötött megegyezés szerint ad el*
disszertáció értekezés, tanulmány, dolgozat (tudományos)
disszidál külföldre szökik v. távozik; kiválik, kilép
disszidens közösségből, pártból kilépett, másként gondolkodó, különirányú, különvált; szakadár, szökevény, hazáját elhagyó, menekült, idegenbe kényszerült, szakadt, sodort hazánkfia; *a volt kommunista rendszer elítélő jelentéssel használta*
disszimulál elleplez, eltitkol (betegség tüneteit), alakoskodik, titkolózik
disszociáció társulás, társítás felbomlása, szétválása; anyagrészecekkék bomlása
disszoluáció felbontás, felbomlás, felolvadás
disszonancia széthangzás, egyenetlenség, hangzavar; zavar; nézeteltérés, nézetkülönbség
disszonáns rosszhangzású, fülbosszantó, fülsértő, fülbántó, fülhasogató; zavaró, egyenetlen, kirívó, kilóg a sorból, ellentétes, nem egyező; viszálykodó, békebontó
divergál szétágazik, széthajol, megoszlik, kettéválik, különbözik (pl. két vélemény); széttart, egymástól távolodik
diverzans *or fn* alattomban felforgató, rendbontó, bajkeverő, zavarkeltő, kártevő tevékenységet folytató személy

diverzió vmtől való eltérés, elhajlás; titkos felforgató, kártevő, romboló, pusztító tett; (ellenség figyelmét) elterelő hadmozdulat

diverzitás különféleség, változatosság, sokféleség

dividenda osztalék, jutalék, (nyereség)részesedés; osztandó

divulgál közhírré tesz, kihirdet, elhíresztel, kifecseg

dizentéria vérhas

díler üzletkötő, ügylet lebonyolítója; kábítószer forgalmazó, kábítószer ügynök

díva ünnepeelt színésznő, táncosnő, mozicsillag

dívány heverő, kerevet, pamlag

docens főiskolai v. egyetemi tanár alatti fokozat (Magyarországon); vezető előadó (állandósított munkakörben)

dogma hittétel, hitelv, hitcikkely, tantétel; bizonyítás nélküli, megváltoztathatatlannak tekintett, hirdett, minden hívőre kötelező; ~**tikus** merev, rögzített, vaskalapos, megkövesedett felfogású; ~**tizmus** tételesség; *hit- v. politikai tételekhez való teljes szolgai alkalmazkodás*

dokk rakodópart (kikötőben); hajójavító, kikötőmedence; hajók javítására, karbantartására szolgáló vízteleníthető medence; ~**munkás** rakodómunkás, kikötőmunkás

doktor tudományos, egyetemi cím, fokozat

doktor orvos, gyógyító

doktrinér élettől elvonatkoztatott elvekhez ragaszkodó, tudálékos, hajlíthatatlan, merev, vaskalapos ember; *gúnynév a magyar reformkorból, az 1840-es évekből*

doktrína tan, tudományos v. vallási tantétel, elmélet, nemzetközi viszonyokra vonatkozó elv, alapelv, sarokpont

dokumentáció adatgyűjtemény, adatgyűjtés; *vmire vonatkozó adatok, bizonyító, igazoló anyagok összegyűjtése, azok összessége*

dokumentál okmányokkal v. adatokkal bizonyít, igazol, kimutat, (ok)adatul, tanúsít, adatokat, bizonyítékokat összegyűjt, közöl, rendelkezésre bocsát

dokumentum hiteles tárgyi bizonyíték (irat, fénykép); okirat, hivatalos írás; bizonyosság, tanújel; ~**film** ténymozi, esetmozi, igazmozi; *hiteles anyagra támaszkodó, megtörtént eseményeket, tényeket bemutató mozi; személyi ~ személyigazolvány*

dominancia fölérendeltség, irányító jelleg, uralkodó tulajdonság, jellem

dominál elnyomja a többit, a többi fölött áll, uralkodik vmi fölött, kiemelkedik, kimagaslik, kitűnik, kiválik, vezet, többségben v. nagyobb számban van

domináns uralkodó, uraló, uralgó, kiemelkedő, fő, kimagasló, túlnyomó, legnagyobb hatású, erőfölényben, többségben, túlsúlyban lévő

domínium földbirtok, uradalom; tartomány, társország, gyarmat

donáció adomány, alapítvány, ajándék, felajánlás

donátor adományozó, adakozó, ajándékozó, alapítványt létesítő személy

donor adományozó; véradó, szervadó, szövetadó személy, *aki vmely szervét v. élőszövetét átültetésre felajánlja*

dopping ajzószerzés, ajzás, zsongítás, műszítás SzF; *sportolók, versenylovak képességének rövid időre való fokozása, ajzó- v. izgatószerekkel*; kábítószer; ~**ol** ösztökél, nagyobb teljesítményre ösztönöz, sarkall, serkent, hajt, előrevisz, ajzószeret alkalmaz

doszt bőségesen, untig; ~**ig van vele** elege van belőle, torkig van vele

dosszié irattartó, iratgyűjtő, iratrendező, iratcsomó, levélrendező

dotál díjaz, fizet, javadalmaz, támogat; anyagi juttatással ellát (állami költségvetésből)

doyen korelnök; *külsügyi képviselők, követségek v. akármilyen testület, kar legidősebb tagja*

dóm székesegyház; boltozat

dózis adag, előírt mennyiségű gyógyszer; sugárzások valamilyen határszintje

dömping áruáradat, áruárasztás, áruözön, áruduzzasztás, árufelesleg, áruhalmozás (*világpiac*), árutámadás; ebből eredő olcsó árak; önköltségi áron aluli, nagy tömegű, világszerte történő árusítás; ~**áru** halmazáru, halmazbúza, halmazkávé

drabális, **trabális** tagbaszakadt, természetes, megtermett, tenyeres-talpas, terebélyes, nagydarab

dracéna sárkányliliom, sárkányfa, sarkantyúcserje
dramatizál színművé átdolgoz; *regényt vagy elbeszélést mint beszélgetést, szóváltást ad elő, jelenít meg*; eltúloz; *vminek érzelmi jelentőségét, súlyát eltúlozza, színpadiasan adja elő*
dramaturgia színműtan SzI, színháztan, színjáték-elmélet; *színmű törvényeivel, sajátosságaival, a színpad, színész és közönség viszonyával foglalkozó tudomány*
drapéria díszlepel, díszfüggöny
drapíroz redőz, ráncol, művészi redőkbe szed (függönyt)
drapp mogyorószinű, világos barna, szürkéssárga; → beige
drasztikus erőszakos, kíméletlen, hirtelen, kérlelhetetlen, könyörtelen, durva, nyers, vaskos
draszté cukorka; orvosság; *apró, gömbölyű, cukormázzal v. csokoládéval bevont édesség v. gyógyszer*
drága költséges, becses, nagybecsű, nagy értékű, értékes; *megszólításként: kedves, édes, aranyos, szerelmetes, szeretett*
drákói szigorú, könyörtelen, erélyes
dráma színmű, színjáték, színdarab, szomorújáték; *izgalmas, megrázó, váratlan esemény; ~i megrázó, megrendítő hirtelenséggel történő, váratlan*
dressz (*sport*)mez edző-, úszó-, fürdő- ruha v. mez
dresszing (saláta)öntet; töltelék, ízpót
dresszíroz állatokat betanít, edz, idomít, betör, lélektelen módszerekkel tanít; *azonnali engedelmességre, vakfegyelemre nevel, szoktat*
drénéső orv (víz)levezető cső, alagső; *sebből váladékot v. folyadékot levezető cső*
drift ang sodródás, irányváltoztatás; hordalék, maradvány (parton)
drog hatószert, kábítószer, kábszer, gyógyáru, por, anyag; ~**éria** illatszertár, illatszerüzlet, illatszerbolt, vegyesbolt
drót, **Draht** ném fémhuzal, fémszál, fémfonal, sodrony
drukkol szorong, vmitől fél, vkiért v. vmiért izgul, nyugtalankodik, szurkol, szorít
dualista kételvű, kettős rendszerű (állam, bölcsészeti elmélet, világnézet), ikerállító CzF
dualizmus kételvűség; kettősség, kettős rendszer, kettős uralom; *a léte két ellentétes alapelvvel, a szellemivel és az anyaggal v. jóval és rosszal magyarázó felfogás, elmélet*
duális kettős; kettős szám (bizonyos nyelvekben)
dubiózus kétes, kétséges (követelések), nem hitelképes (üzletfél)
dublét utánzat, hamisítvány; kettős másolat; *két v. több összeragasztott ékkő, melyből csak az egyik drágakő*
dublé mindkét oldalán viselhető kelme; arannyal bevont, nem nemes fém
dublíroz kettőz; bélel; silányabb fémet nemes fémmel bevon; színészt veszélyes helyzetekben, jelenetkben helyettesít
dublőr, **dublöz** veszélyszínész MI, pótszínész(nő), második szereposztás (női, férfi) szereplője; → kaszkadőr
duett kettős dal, két énekhangra írt zenemű; két énekes v. színész együttes fellépése
dukál vkinek kijár, vkit megillet, illik, megérdemli
duma orosz országgyűlés alsóháza
duma cigány haszontalan beszéd, üres fecsegés, locsogás, szószaporítás, szócséplés, szöveg
dumál fecseg, locsog
dunszt kigőzölés; *gyümölcs v. zöldség tartósítása gőzben; orv pára kötés; gyulladós testrészek bekötése nedves ruhával, majd erre tett szárazzal; ~ja sines fogalma sines, halvány gőze sines*
duó kettős; két hangszerre írt zenemű, két együtt fellépő előadóművész
dupla vminek a kétszerese, kétannyi, kettős, iker; nagy adag; tömött szirmú, teljes (virág)
duplikátum másodlat; hiteles, egyenértékű második okmány
duty free ang vámmentes, vámilleték mentes (áru, üzlet)
dűne futóhomok halom, homokdomb, homokbucka
dyslexia olvasási képesség zavara; *8-9 éveseknél, nem szellemi v. érzékszervi károsodásból kifolyólag*